

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Virvoitusjuomien verotus ehdotetaan säilytettäväksi pääosin nykyisellään. Eniten ympäristöhaittoja aiheuttavissa kertakäyttöpakkauksissa myytävistä virvoitusjuomista kannettava lisävero ehdotetaan korotettavaksi. Eräiden marjoista valmistettujen mehujen ja virvoitusjuomien verotus ehdotetaan yhdenmukaistettavaksi.

Esitys liittyy vuoden 1982 tulo- ja menoarvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

Laki on tarkoitus saattaa voimaan vuoden 1982 alusta.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne

Virvoitusjuomien valmisteverotusta koskeva lainsäädäntö uudistettiin kokonaisuudessaan vuoden 1980 alusta, jolloin tuli voimaan laki virvoitusjuomaverosta (870/79). Niin sanotut tuoremehut saatettiin virvoitusjuomaveron piiriin virvoitusjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (914/80), joka tuli voimaan vuoden 1981 alusta.

Virvoitusjuomaveron perusveroa kannetaan nykyisin tuoremehuista 40 penniä, I veroluokan oluesta 15 penniä, kivennäisvesistä ja eräistä marjoista ja hedelmistä valmistetuista juomista 20 penniä, lisättyä sokeria sisältävistä virvoitusjuomista 55 penniä ja muista virvoitusjuomista 40 penniä litralta. Kiinteässä muodossa olevista juoma-aineksista on suoritettava vir-

voitusjuomaveroa 5 markkaa kilolta. Eräistä kertakäyttöpäilyksissä olevista virvoitusjuomista kannetaan perusveron ohella lisäveroa, jonka määrä korotettiin tämän vuoden alusta 60 pennistä 1 markkaan litralta.

Tuoremehujen ja juoma-ainesten verotusta samoin kuin lisäveron korotusta koskevat säännökset ovat voimassa vuoden 1981 loppuun.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Tuoremehut

Koska varsinaisten virvoitusjuomien kanssa kilpailevat tuoremehut ovat käyttötarkoitukseltaan virvoitusjuomien kaltaisia, niiden verotus ehdotetaan säilytettäväksi pääosin ennallaan.

Maassamme valmistetaan marjoista lisättyä sokeria sisältämättömiä, sellaisenaan juotavia raakamehuja, jotka ovat virvoitusjuomaveron alaisia. Näitä mehuja toimitetaan sairaaloille, ravintoloille, kouluille, lastentarhoille ja puolustusvoimille. Vähittäismyyntiin raakamehuja ei ole toimitettu, koska ne ovat huonosti säilyviä. Marjojen käytön edistämiseksi ja kun vastaavat mehutiivisteet ovat verottomia ehdotetaan kyseiset raakamehut vapautettaviksi virvoitusjuomaverosta.

Raakamehuja valmistetaan pääasiassa puolukasta, herukasta, mustikasta, omenasta, karpalosta, karviaismarjasta tai pihlajanmarjasta. Näiden lisäksi raaka-aineena voivat tulla kysymykseen vadelma, mansikka, variksenmarja ja juolukka. Raakamehut on siten valmistettu pääasiassa liikevaihtoverolain 4 §:n 1 momentissa (331/81) alkutuotteina mainituista marjoista ja hedelmistä.

Edellä ehdotettu verovapaus voitaisiin siten toteuttaa vapauttamalla virvoitusjuomaverosta sellaiset raakamehut, jotka on valmistettu liikevaihtoverolain 4 §:n 1 momentissa mainituista raaka-aineista.

Koska omenasta valmistettuja tuoremehuja ei tulisi kuitenkaan asettaa verotuksellisesti citrusmehuja edullisempaan asemaan, ei omenaa ehdoteta sisällytettäväksi edellä mainittuun raaka-aineluetteloon.

Muun muassa omenasta tehdyistä tuoremehujuomista, nektareista ja mehujuomista suoritettavan virvoitusjuomaveron määrä alennettiin 55 pennistä 20 penniin vuoden 1977 heinäkuun alusta ja vastaava omenasta tehdyistä virvoitusjuomien valmistukseen käytettäväksi soveltuvista juoma-aineksista suoritettavan veromäärän alennus toteutettiin vuoden 1980 alusta. Tämä ei ole kuitenkaan sanottavasti edistänyt kotimaisen omenan käyttöä juomateollisuuden raaka-aineena.

2.2. Kertakäyttöpäällykset

Kertakäyttöpäällyksiin pakatuista virvoitusjuomista on kannettu virvoitusjuomaveron lisävero vuodesta 1976. Veron tavoitteena on lähinnä ympäristönsuojellisin perustein rajoittaa kertakäyttöpäällyksien käyttöä. Samalla veron avulla pyritään turvaamaan nykyinen palautuspulloihin perustuva virvoitusjuomien ja -juomien valmistuksen säilyminen.

Virvoitusjuomaveron lisäveron määrä oli vuoden 1976 heinäkuun alusta vuoden 1980

loppuun 60 penniä litralta. Vuoden 1981 alusta vero korotettiin 1 markkaan litralta. Korotusta perusteltiin veromäärän jälkeensäjäneisyydellä ja sillä, että kertakäyttöpäällyksiin pakattujen virvoitusjuomien myynti oli lisääntyneen tuonnin johdosta kasvanut. Nykyinen veromäärä on voimassa vuoden 1981 loppuun.

Hallituksen esitykseen (105/80) antamassaan vastauksessa eduskunta edellytti hallituksen selvittävän millä verotuksellisilla tai muilla toimenpiteillä voitaisiin nykyistä paremmin ehkäistä virvoitusjuomien pakkauksissa luontoon häviämättömiin kertakäyttöpäällyksiin siirtyminen.

Sisäasiainministeriö on 1 päivälle kesäkuuta 1981 päivätyssä, valtiovarainministeriölle osoittamassaan kirjelmässä esittänyt, että valtiovarainministeriö ryhtyisi toimiin virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamiseksi siten, että lisävero korotettaisiin vuoden 1982 alusta 4 markkaa litralta.

Kertakäyttöisiin myyntipäällyksiin pakattujen virvoitusjuomien osuus virvoitusjuomien kokonaismyynnistä oli sisäasiainministeriön keräämien tietojen mukaan vuonna 1976 noin 0,7 % ja vuonna 1980 noin 1,9 %. Myyntipäällysten lukumäärä kasvoi vastaavasti 4 miljoonasta kappaleesta 11 miljoonaan kappaleeseen. Vuonna 1981 virvoitusjuomien kertakäyttöpäällysten määrän odotetaan olevan noin 12 miljoonaa kappaletta. Valtaosa kasvusta johtuu alumiinitölkkeihin pakattujen tuotteiden tuonnista.

Kertakäyttöpakkauksiin pakattujen virvoitusjuomien käytön jatkuva kasvaminen on johtamassa tilanteeseen, joka heikentää nykyisen virvoitusjuomapakkausten palautusjärjestelmän toimivuutta. Samalla se asettaa palautuspullojärjestelmään perustuvan virvoitusjuomateollisuuden tilanteeseen, jossa sen on harkittava markkinaosuuksiensa turvaamiseksi virvoitusjuomien pakkausjärjestelmän osittaista korvaamista kertakäyttöpakkauksiin perustuvilla järjestelmillä.

Koska kertakäyttöisten virvoitusjuomapakkausten käytöstä aiheutuvat ympäristölliset ja muut ongelmat liittyvät ennen kaikkea alumiinitölkkeihin ja kertakäyttöisiin lasipulloihin, ehdotetaan, että virvoitusjuomaveron lisävero porrastetaan siten, että sitä olisi suoritettava 3 markkaa litralta lasisiin tai metallisiin kertakäyttöisiin päällyksiin pakatuista virvoitusjuomista ja 1 markka litralta muihin kertakäyttöpäällyksiin pakatuista virvoitusjuomista.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Virvoitusjuomaveroa arvioidaan kertyvän noin 150 miljoonaa markkaa vuonna 1982. Sellaisenaan juotavien raakamehujen verosta vapauttaminen vähentäisi virvoitusjuomaveron tuottoa noin 0,5 miljoonalla markalla. Tullita-

riffin nimikkeeseen 22.02 kuuluvista omenasta valmistetuista mehujuomista kannettavan virvoitusjuomaveron perusveron tuoton ja kerta-käyttöisiin myyntipäällyksiin pakatuista virvoitusjuomista kannettavan virvoitusjuomaveron lisäveron tuoton lisäyksen arvioidaan olevan yhteensä noin 5 miljoonaa markkaa.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotuksen perustelut

5 §. Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 2 momentti, jonka mukaan herukasta, juulukasta, karpalosta, karviaismarjasta, mansikasta, mesimarjasta, mustikasta, muuraimesta, pihlajanmarjasta, puolukasta, ruusunmarjasta, variksenmarjasta, tyrnimarjasta tai vadelmasta valmistetut mehut olisivat verottomia. Omenaa ei ole sisällytetty tähän luetteloon. Luettelo on marjojen osalta yhdenmukainen liikevaihtoverolain 4 §:n 1 momentissa olevan alkutuoteluettelon kanssa.

Pykälän 1 momentti vastaa nykyisen lain 5 §:n 1 momenttia sekä 3 ja 4 momentti virvoitusjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain 5 §:n 2 ja 3 momenttia.

6 §. Lisäveroa olisi ehdotuksen mukaan suoritettava 3 markkaa litralta sellaisista virvoitusjuomista, jotka ovat koneellisesti vain kerran täytettävissä lasista tai metallista valmistetuissa vähittäismyyntipäällyksissä. Muissa kertakäyttöisissä vähittäismyyntipäällyksissä olevista virvoitusjuomista lisäveron määrä olisi 1 markka litralta. Tuoteryhmät, joista lisäveroa ei olisi suoritettava, on säilytetty muuttumattomina. Tuoteryhmiin 4 ja 5 kuuluvista laimennettavista tuotteista lisävero on suori-

tettava vakiintuneen verotuskäytännön mukaisesti laimentamattoman tuotteen määrästä.

Verotaulukko. Ehdotetun verotaulukon mukaisesti tuoteryhmiin 3 ja 7 kuuluvat muita vastaavia virvoitusjuomia lievemmin verotettujen tuotteiden raaka-aineet olisivat ehdotuksen mukaan samoja kuin 5 §:n 2 momentissa mainitut verottomien mehujen raaka-aineet. Muilta osin verotaulukko vastaa virvoitusjuomaverosta annetun lain väliaikaisesta muuttamisesta annetun lain verotaulukkoa.

2. Voimaantulo

Esitys liittyy vuoden 1982 tulo- ja meno-arvioesitykseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä. Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan 1 päivästä tammikuuta 1982.

3. Säättämisjärjestys

Lakiehdotus on käsiteltävä verolain säätämistä määrättyssä järjestyksessä.

Edellä olevan perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan virvoitusjuomaverosta 7 päivänä joulukuuta 1979 annetun lain (870/79) 5 ja 6 § sekä lain liitteenä oleva verotaulukko näin kuuluviksi:

5 §

Perusveroa on suoritettava liitteenä olevan verotaulukon mukaisesti.

Perusveroa ei ole kuitenkaan suoritettava herukasta, juolukasta, karpalosta, karviaismarjasta, mansikasta, mesimarjasta, mustikasta, muuraimesta, pihlajanmarjasta, puolukasta, ruusunmarjasta, variksenmarjasta, tyrnimarjasta tai vadelmasta valmistetuista mehuista.

Juomien valmistukseen käytettävistä nesteistä tuotteista kannetaan perusveroa niistä saatavan juomamäärän perusteella. Laimennettavien juomien laimennussuhteeksi hyväksytään enintään 10 painoprosentin sokeripitoisuuteen tai sitä vastaavaan makeusasteeseen johtava suhde.

Keinotekoista makeutusainetta sisältävästä kiinteästä muodossa olevasta juoma-aineksesta kannetaan perusvero, joka vastaa siihen sisäl-

tyvän keinotekoisien makeutusaineiden määrää muunnettuna sokerin makeusastetta vastaavaksi.

6 §

Lisäveroa on suoritettava:

3 markkaa litralta sellaisista virvoitusjuomista, jotka ovat koneellisesti vain kerran täytettävissä lasista tai metallista valmistetuissa vähittäismyyntipäällyksissä, sekä

1 markka litralta virvoitusjuomista, jotka ovat koneellisesti vain kerran täytettävissä muunlaisissa vähittäismyyntipäällyksissä.

Lisäveroa ei kuitenkaan ole suoritettava verotaulukon tuoteryhmiin 1, 2, 3, 7, 10 ja 11 kuuluvista juomista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 1981.

Helsingissä 2 päivänä lokakuuta 1981

Tasavallan Presidentin estyneenä ollessa

Pääministeri

MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Abti Pekkala*

Liite

VEROTAULUKKO

Tulli- tariffin nimike	Tuote	Tuote- ryhmä	Perusvero mk
20.07:stä	Hedelmämehut (myös viinirypälemehu) ja kasvismehut; käymättömät ja alkoholia sisältämättömät, myös sokerilisäyksen, eivät kuitenkaan mehut, joiden kokonaissokeripitoisuus on enemmän kuin 20 prosenttia	1.	0,40/l
21.07:stä	Alkoholia sisältämättömät tuotteet, jotka soveltuvat käytettäväksi virvoitusjuomien valmistukseen:		
	— kiinteässä muodossa olevat juoma-ainekset, sokeria sisältävät	2.	5,00/kg
	— tuotteet, jotka on valmistettu 5 §:n 2 momentissa mainituista marjoista	3.	0,20/l
	— muut:		
	— — lisättyä sokeria sisältävät	4.	0,55/l
	— — muut	5.	0,40/l
22.01:stä	Kivennäisvesi ja hiilihappopitoinen vesi	6.	0,20/l
22.02:sta	Limonaati, maustettu kivennäis- tai hiilihappoinen vesi sekä muut alkoholitettomat juomat (eivät kuitenkaan maitoa tai maitorasvaa sisältävät tuotteet):		
	— tuoremehujuomat, nektarit ja mehujuomat, jotka on valmistettu 5 §:n 2 momentissa mainituista marjoista	7.	0,20/l
	— limonaati ja maustettu kivennäis- tai hiilihappoinen vesi:		
	— — lisättyä sokeria sisältävät	8.	0,55/l
	— — muut	9.	0,40/l
	— muut:		
	— — lisättyä sokeria sisältävät	10.	0,55/l
	— — muut	11.	0,40/l
22.03:sta	Mallasjuomat:		
	— I veroluokan olut	12.	0,15/l
38.19:sta	Juomien valmistukseen soveltuvat kivennäissuolaliuokset	13.	0,20/l

*Esityksen liite***Laki****virvoitusjuomaverosta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan virvoitusjuomaverosta 7 päivänä joulukuuta 1979 annetun lain (870/79) 5 ja 6 § sekä lain liitteenä oleva verotaulukko näin kuuluviksi:

*Voimassa oleva laki***5 §.**

Perusveroa on suoritettava liitteenä olevan verotaulukon mukaisesti.

Juomien valmistukseen käytettävistä tuotteista kannetaan perusveroa niistä saatavan juomamäärän perusteella. Laimennettavien juomien laimennussuhteeksi hyväksytään enintään 10 painoprosentin sokeripitoisuuteen tai sitä vastaavaan makeusasteeseen johtava suhde.

6 §.

Lisäveroa on suoritettava 60 penniä litralta sellaisista virvoitusjuomista, jotka ovat koneellisesti vain kerran täytettävissä vähittäismyyntipäällyksissä.

Lisäveroa ei kuitenkaan ole suoritettava verotaulukon tuoteryhmiin 1, 5, 8 ja 9 kuuluvista tuotteista.

*Ehdotus***5 §**

Perusveroa on suoritettava liitteenä olevan verotaulukon mukaisesti.

Perusveroa ei ole kuitenkaan suoritettava herukasta, juolukasta, karpalosta, karviaismarjasta, mansikasta, mesimarjasta, mustikasta, muuraimesta, pihlajanmarjasta, puolukasta, ruusunmarjasta, variksenmarjasta, tyrnimarjasta tai vadelmasta valmistetuista mehuista.

Juomien valmistukseen käytettävistä neste-mäisistä tuotteista kannetaan perusveroa niistä saatavan juomamäärän perusteella. Laimennettavien juomien laimennussuhteeksi hyväksytään enintään 10 painoprosentin sokeripitoisuuteen tai sitä vastaavaan makeusasteeseen johtava suhde.

Keinotekoista makeutusainetta sisältävästä kiinteässä muodossa olevasta juoma-aineksesta kannetaan perusvero, joka vastaa siihen sisältyvän keinotekoisien makeutusaineiden määrää muunnettuna sokerin makeutusastetta vastaavaksi.

6 §

Lisäveroa on suoritettava:

3 markkaa litralta sellaisista virvoitusjuomista, jotka ovat koneellisesti vain kerran täytettävissä lasista tai metallista valmistetuissa vähittäismyyntipäällyksissä, sekä

1 markka litralta virvoitusjuomista, jotka ovat koneellisesti vain kerran täytettävissä muunlaisissa vähittäismyyntipäällyksissä.

Lisäveroa ei kuitenkaan ole suoritettava verotaulukon tuoteryhmiin 1, 2, 3, 7, 10 ja 11 kuuluvista juomista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä
kuuta 198 .

Voimassa oleva laki

VEROTAULUKKO

Tullitarif- fin nimike	Tuote	Tuote- ryhmä	Perusvero mk/l
21.07:stä	Alkoholista sisältämättömät tuotteet, jotka soveltuvat käytettäväksi virvoitusjuomien valmistukseen:		
	— puolukasta, herukasta, mustikasta, omenasta, karpalosta, karviaismarjasta tai pihlajanmarjasta tehdyt tuotteet	1.	0,20
	— muut:		
	— — lisättyä sokeria sisältävät	2.	0,55
	— — muut	3.	0,40
22.01:stä	Kivennäisvesi ja hiilihappoinen vesi	4.	0,20
22.02:sta	Limonaati, maustettu kivennäis- tai hiilihappoinen vesi sekä muut alkoholittomat juomat (ei kuitenkaan maitoa tai maitorasvaa sisältävät tuotteet):		
	— puolukasta, herukasta, mustikasta, omenasta, karpalosta, karviaismarjasta tai pihlajanmarjasta tehdyt tuoremehujuomat, nektarit ja mehujuomat ..	5.	0,20
	— limonaatit ja maustetut kivennäis- tai hiilihappoinen vesi:		
	— — lisättyä sokeria sisältävät	6.	0,55
	— — muut	7.	0,40
	— muut:		
	— — lisättyä sokeria sisältävät	8.	0,55
	— — muut	9.	0,40
22.03:sta	Mallasjuomat:		
	— I veroluokan olut	10.	0,15
38.19:sta	Juomien valmistukseen soveltuvat kivennäissuolaliuokset	11.	0,20

Ehdotus

VEROTAULUKKO

Tulli- tariffin nimike	Tuote	Tuote- ryhmä	Perusvero mk
20.07:stä	<i>Hedelmämebut (myös viinirypälemebu) ja kasvismebut; käymättömät ja alkoholia sisältämättömät, myös sokerilisäyksen, eivät kuitenkaan mebut, joiden kokonaissokeripitoisuus on enemmän kuin 20 prosenttia</i>	1.	0,40/l
21.07:stä	Alkoholia sisältämättömät tuotteet, jotka soveltuvat käytettäviksi virvoitusjuomien valmistukseen:		
	— kiinteässä muodossa olevat juoma-ainekset, sokeria sisältävät	2.	5,00/kg
	— tuotteet, jotka on valmistettu 5 §:n 2 momentissa mainituista marjoista	3.	0,20/l
	— muut:		
	— — lisättyä sokeria sisältävät	4.	0,55/l
	— — muut	5.	0,40/l
22.01:stä	Kivennäisvesi ja hiilihappopitoinen vesi	6.	0,20/l
22.02:sta	Limonaati, maustettu kivennäis- tai hiilihappoinen vesi sekä muut alkoholittomat juomat (eivät kuitenkaan maitoa tai maitorasvaa sisältävät tuotteet):		
	— tuoremehujuomat, nektarit ja mehujuomat, jotka on valmistettu 5 §:n 2 momentissa mainituista marjoista	7.	0,20/l
	— limonaati ja maustettu kivennäis- tai hiilihappoinen vesi:		
	— — lisättyä sokeria sisältävät	8.	0,55/l
	— — muut	9.	0,40/l
	— muut:		
	— — lisättyä sokeria sisältävät	10.	0,55/l
	— — muut	11.	0,40/l
22.03:sta	Mallasjuomat:		
	— I veroluokan olut	12.	0,15/l
38.19:sta	Juomien valmistukseen soveltuvat kivennäissuolaliuokset	13.	0,20/l

